

Aandacht voor welbevinden in het verpleeghuis - oefencasus

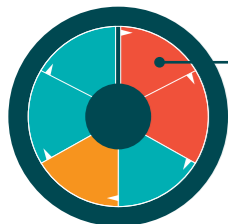
mevrouw Van Baarn

Welkom bij de casus van mevrouw Van Baarn

Deze casus gaat over mevrouw Van Baarn. Aan de hand van het verhaal van mevrouw Van Baarn oefen je met het werken met het Omaha System. Je doorloopt met deze casus een aantal onderdelen van het zorgproces. In deze casus zijn dat Verzamel en onderzoek gegevens tot en met Plan en voer actie uit. Aan het Omaha System-wiel op de pagina zie je waar je in het zorgproces bent.

Meer lezen over het Omaha System? Bekijk ook eens onze website: www.omahasystem.nl

Even kennismaken met mevrouw Van Baarn

Mevrouw van Baarn kwam na een val in het ziekenhuis terecht. Ze heeft er een lelijke beenwond, een paar kneuzingen en een flinke dosis angst aan overgehouden. Thuis wonen is geen optie meer, ze is 86 en heeft continu zorg nodig. Motorisch is ze erg achteruitgegaan en dat geldt ook voor haar voedingstoestand. In het verpleeghuis ontdekt Tineke (EW'er) dat mevrouw veel vergeet. Tineke besluit de specialist ouderengeneeskunde in te schakelen om de oorzaak van haar vergeetachtigheid te achterhalen. Is het de verhuizing die haar aangrijpt? De slechte voedingstoestand? Of is er iets anders aan de hand wat de geheugenproblemen kan verklaren? Tineke belt de zoon van mevrouw maar dat gesprek verloopt niet prettig. Hij wil niets bespreken. Dus jullie hebben maar weinig informatie over haar verleden. Wel valt op dat ze angstig blijft reageren en het vooral 'goed wil doen'. Ze vraagt niet zo snel om hulp of een extra kopje thee. Een van de collega's komt erachter dat mevrouw van Baarn ooit veel contact had met een kleindochter Sarah. Jullie vermoeden dat dit inmiddels ook al een volwassen vrouw is. Verder valt op dat mevrouw soms zachtjes meezingt met een liedje van Willeke Alberti. 'Dat is Amsterdams. Daar kwam ik vaak op bezoek bij ome Jan en tante Riekje', zegt ze dan.

***'Heerlijk die Amsterdamse liedjes!
Dat doet mij zo denken aan vroeger.
Een fijne tijd.'***

Aandachtsgebieden

Tineke, de EVV'er, gaat het zorgplan van mevrouw van Baarn actualiseren. In het huidige zorgplan staan al een aantal aandachtsgebieden:

Psychosociaal domein:
Geestelijke gezondheid

Fysiologisch domein:
Cognitie

Gezondheidsgerelateerd
gedragsdomein:
Medicatie

Vraag 1 van 5

Zijn er nog andere zorgvragen die jij zou opnemen in het zorgplan van mevrouw Van Baarn? Maak je keuze:

A

Nee, alles wat nodig is staat in het plan.

B

Nee, de geheugenproblemen zijn wel iets om aandacht aan te besteden, maar dat is niet iets voor de zorg.

C

Ja, er is een zorgvraag rondom sociaal contact.

Antwoord

Vraag 1 van 5

Zijn er nog andere zorgvragen die jij zou opnemen in het zorgplan van mevrouw Van Baarn? Maak je keuze:

Nee, alles wat nodig is staat in het plan.

Nee, de geheugenproblemen zijn wel iets om aandacht aan te besteden, maar dat is niet iets voor de zorg.

Ja, er is een zorgvraag rondom sociaal contact.

Het meest passende antwoord in deze situatie is antwoord C.

Want:

Het is belangrijk om te zorgen dat mevrouw een zinvolle dagbesteding krijgt. Kan er contact gelegd worden met kleindochter Sarah? Vindt mevrouw het fijn om te zingen? Zou ze bij het zangkoor willen?

Vraag 2 van 5

Tineke vindt dat er, naast de al gekozen aandachtsgebieden, een zorgvraag is over de voedingstoestand. Mevrouw van Baarn eet slecht. Dat is slecht voor haar gezondheid en haar mentaal welbevinden. Je wilt hier dus aandacht aan besteden. Tineke twijfelt welk aandachtsgebied ze het beste kan kiezen in deze situatie. Wat zou jij doen? Maak een keuze:

A

Spijsvertering-
vochthuishouding

B

Voeding

C

Cognitie

Antwoord

Vraag 2 van 5

Tineke vindt dat er, naast de al gekozen aandachtsgebieden, een zorgvraag is over de voedingstoestand. Mevrouw van Baarn eet slecht. Dat is slecht voor haar gezondheid en haar mentaal welbevinden. Je wilt hier dus aandacht aan besteden..Tineke twijfelt welk aandachtsgebied ze het beste kan kiezen in deze situatie. Wat zou jij doen? Maak een keuze:

Spijsvertering-
vochthuishouding

Voeding

Cognitie

Het meest passende antwoord in deze situatie is antwoord B.

Want:

De signalen en symptomen van het aandachtsgebied Voeding passen beter bij de situatie van mevrouw Van Baarn dan die van het aandachtsgebied Spijsvertering-vochthuishouding (misselijkheid, overgeven, moeite met kauwen/slikken/verteren, indigestie, reflux, anorexia, anemie, ascites, geelzucht, verminderde huidspanning, gebarsten lippen/droge mond, elektrolytische onbalans) en Cognitie.

STEL (AANDACHTS-)GEBIED VAST

9

Vraag 3 van 5

Bij haar keuze maakt Tineke gebruik van de definitie van het aandachtsgebied en van de signalen/symptomen. Beantwoord de onderstaande twee vragen.

Wat is de definitie van Voeding?

Welke signalen/symptomen kiest Tineke?

Antwoord

Vraag 3 van 5

Bij haar keuze maakt Tineke gebruik van de definitie van het aandachtsgebied en van de signalen/symptomen. Beantwoord de onderstaande twee vragen.

Wat is de definitie van Voeding?

Welke signalen/symptomen kiest Tineke?

- **De definitie van Voeding:** Kiezen, bereiden en gebruiken van voedsel en vocht ten behoeve van energie, onderhoud, groei en gezondheid.
- **De signalen en symptomen:** in het geval van mevrouw Van Baarn zijn dat de signalen/symptomen Ondergewicht en Geen uitgebalanceerd dieet.

Tineke gebruikt de definitie, de signalen en symptomen van het aandachtsgebied Voeding om te toetsen of ze de juiste keuze maakt om te beschrijven wat er speelt bij mevrouw van Baarn. De definitie, signalen en symptomen passen bij wat Tineke wil opnemen in het zorgplan: het verbeteren van de voedingstoestand van mevrouw van Baarn.

Tineke kiest het aandachtsgebied voeding ook om het mentaal welbevinden van mevrouw van Baarn te bevorderen. Dit valt niet onder de signalen en symptomen. Tineke neemt het mee onder het kopje 'overig'. Door aandacht te besteden aan voeding hoopt ze dat mevrouw van Baarn beter in haar vel gaat zitten. Ze verwacht dat extra aandacht voor en tijdens de maaltijd (lekker eten, meer tijd, prettige muziek op, mooi gedekte tafel) mevrouw van Baarn goed zal doen en kan zorgen voor gezelligheid.

Gekozen aandachtsgebieden

Voor mevrouw Van Baarn heeft Tineke dus de volgende aandachtsgebieden vastgesteld.

Psychosociaal domein:
Geestelijke gezondheid

Psychosociaal domein:
Sociaal contact

Fysiologisch domein:
Cognitie

Gezondheidsgerelateerd
gedragsdomein:
Medicatie

Gezondheidsgerelateerd
gedragsdomein:
Voeding

Niet alleen Tineke gebruikt deze termen, ook al haar collega's. Door het gebruik van dezelfde taal is het duidelijk voor alle betrokken zorgverleners waarover je het hebt.

We werken in de rest van de casus alleen het gebied 'Sociaal contact' uit.

De scores

Tineke wil graag weten hoe de huidige situatie van mevrouw Van Baarn is als het gaat om haar sociale contacten. Dit doet Tineke om te bepalen welke zorg en activiteiten mevrouw Van Baarn nodig heeft om haar te ondersteunen in haar zorgvraag. Het geeft haar ook houvast in haar onderbouwing wat nodig is.

Tineke heeft als signalen/symptomen bij Sociaal contact gekozen voor: Beperkt sociaal contact en Minimale stimulans buitenshuis/vrijtijdsactiviteiten. Mevrouw Van Baarn heeft nauwelijks sociale contacten. Het contact met haar zoon is beperkt en verder is niet bekend met wie ze vroeger contact had. Ze praat wel over haar kleindochter Sarah. Het lijkt of ze daar wel een goed contact mee had, maar dat moet worden onderzocht. En er zijn nog geen activiteiten waar mevrouw aan deelneemt. Omdat ze regelmatig zingt zou dat iets voor haar kunnen zijn. Het loont de moeite uit te proberen of ze het prettig vindt bij het zangkoor te gaan.

Bij het bepalen van de huidige situatie gebruik je in Omaha System de scoreschalen. Je geeft scores op basis van de informatie die je hebt verzameld over de situatie van mevrouw Van Baarn en haar sociale contacten. Je meet hierbij op kennis, gedrag en status. Daarnaast bepaalt Tineke (samen met mevrouw Van Baarn) wat de streefscore is: wat wil of kan zij bereiken?

Beantwoord de vraag over de scoreschalen op de volgende pagina.

STATUS	Extreme signalen / symptomen	Ernstige signalen / symptomen	Matige signalen / symptomen	Minimale signalen / symptomen	Geen signalen / symptomen
	☐	☐	☐	☐	☐
KENNIS	Geen kennis	Minimale kennis	Basis kennis	Adequate kennis	Uitstekende kennis
	☐	☐	☐	☐	☐
GEDRAG	Niet passend gedrag	Zelden passend gedrag	Wisselend passend gedrag	Meestal passend gedrag	Consistent passend gedrag
	☐	☐	☐	☐	☐

Vraag 4 van 5

Tineke stelt de huidige score en de streefscore van het sociaal contact van mevrouw Van Baarn vast op kennis, gedrag en status. Welke scores (huidige score en streefscore) zou jij geven aan kennis, gedrag en status? Baseer je scores op de beschikbare cliëntinformatie eerder in deze casus.

A

Kennis
huidige score 1 > streefscore 4
Gedrag
huidige score 2 > streefscore 3
Status
huidige score 2 > streefscore 3

B

Kennis
huidige score 1 > streefscore 3
Gedrag
huidige score 1 > streefscore 4
Status
huidige score 1 > streefscore 4

C

Kennis
huidige score 2 > streefscore 3
Gedrag
huidige score 3 > streefscore 4
Status
huidige score 1 > streefscore 5

Antwoord

Vraag 4 van 5

Tineke stelt de huidige score en de streefscore van het sociaal contact van mevrouw Van Baarn vast op kennis, gedrag en status. Welke scores (huidige score en streefscore) zou jij geven aan kennis, gedrag en status? Baseer je scores op de beschikbare cliëntinformatie eerder in deze casus.

Kennis
huidige score 1 > streefscore 4
Gedrag
huidige score 2 > streefscore 3
Status
huidige score 2 > streefscore 3

Kennis
huidige score 1 > streefscore 3
Gedrag
huidige score 1 > streefscore 4
Status
huidige score 1 > streefscore 4

Kennis
huidige score 2 > streefscore 3
Gedrag
huidige score 3 > streefscore 4
Status
huidige score 1 > streefscore 5

Het meest passende antwoord in deze situatie is antwoord B.

Toelichting

Vraag 4 van 5

Toelichting:

Het meest passende antwoord in deze situatie is antwoord B.

Want:

- **Kennis:** mevrouw Van Baarn weet niet goed welke sociale contacten zij in het verleden had (score 1). De zorg kan haar helpen hier inzicht in te krijgen, maar gezien haar cognitieve toestand is het de vraag hoe dat gaat lukken. Je gaat het wel proberen en wie weet komen er herinneringen bij mevrouw naar boven. Omdat je er nog niet alles van verwacht is de streefscore dan ook 3.
- **Gedrag:** mevrouw Van Baarn onderneemt nog niets (score 1), maar als het Tineke lukt om oude contacten te achterhalen en mevrouw activiteiten aan te bieden moet het lukken om voor haar een prettige daginvulling en meer sociale contacten te vinden. De streefscore is vastgesteld op 4.
- **Status:** de huidige status van de signalen/symptomen Beperkt sociaal contact en Minimale stimulans buitenshuis/vrijtidsactiviteiten is een 1. Ze heeft geen activiteiten en geen sociale contacten buiten die met haar medebewoners en de zorg. Ook hier geldt dat er wel verbetering mogelijk is als ze begeleiding krijgt. De streefscore is een 4 want Tineke verwacht dat mevrouw er wel open voor zal staan.

Soort actie en actievlak

Psychosociaal domein:
Sociaal contact

Als duidelijk is wat het **aandachtsgebied** is (Sociaal contact) en welke scores je geeft aan de huidige situatie en wat je streefscore is, ga je bepalen welke acties je in gaat zetten om die streefscores te bereiken. In Omaha System bestaan de acties uit twee delen: **soort actie** en **actievlak**.

Vraag 5 van 5

Welke soort actie en actievlak zou jij kiezen bij Sociaal contact als je Tineke was?

A

Adviseren/Instrueren/
Begeleiden + Communicatie

B

Adviseren/Instrueren/
Begeleiden + Bezigheidstherapie

C

Adviseren/Instrueren/
Begeleiden + Welzijn

Antwoord

Vraag 5 van 5

Welke soort actie en actievlak zou jij kiezen bij Sociaal contact als je Tineke was?

Adviseren/Instrueren/
Begeleiden + Communicatie

Adviseren/Instrueren/
Begeleiden + Bezigheidstherapie

Adviseren/Instrueren/
Begeleiden + Welzijn

Het meest passende antwoord in deze situatie is antwoord C.

Want:

Tineke gaat, samen met mevrouw, onderzoeken wat zij leuk vindt, bijvoorbeeld zangkoor, en ze probeert contact te leggen met nicht Sarah om zo het welzijn van mevrouw te bevorderen. Je kiest niet voor Bezigheidstherapie omdat de acties die je inzet breder zijn dan het inzetten van één activiteit.

Tot slot

Domein	Aandachtsgebied	Actie	Actievlak	Specificatie
Psychosociaal domein	Geestelijke gezondheid	Monitoren en bewaken	Signalen/symptomen mentaal/emotioneel	Monitoren mentaal welbevinden en psychosociale problematiek: <ul style="list-style-type: none"> • Nagaan of er nog (enig) ziekte-inzicht is • Signalen van eenzaamheid • Angst, geen vertrouwen in zichzelf, achterdocht • Terugtrekken, ontkenning Bewaken: autonomie en zelfmanagement
Psychosociaal domein	Sociaal contact	Adviseren/ Instrueren/ Begeleiden	Welzijn	<ul style="list-style-type: none"> • Contact proberen te leggen met nicht Sarah • Samen met mevrouw onderzoeken wat zij leuk vindt, bijvoorbeeld zangkoor
Fysiologisch domein	Cognitie	Monitoren en bewaken	Signalen/symptomen- mentaal/emotioneel	Monitoren hoe haar cognitie (vergeetachtigheid) zich ontwikkelt
Gezondheids-gerelateerd gedragsdomein	Medicatie	Behandelen en procedures toepassen	Medicatie-toediening	Toedienen van medicatie volgens voorschrift en medicatietoedienlijst
Gezondheids-gerelateerd gedragsdomein	Voeding	Behandelen en procedures toepassen	Welzijn	Welzijn bevorderen tijdens de maaltijd. Aandacht voor smaak , geur (lekker eten), gehoor (Amsterdamse liedjes op) gezellig moment van maken. Samen eten met andere bewoners stimuleren.
Gezondheids-gerelateerd gedragsdomein	Voeding	Behandelen en procedures toepassen	Voedingsprocedures	Aanreiken, klaarmaken en/of toedienen van eten en drinken om voedingstoestand te verbeteren en welbevinden te vergroten
Gezondheids-gerelateerd gedragsdomein	Voeding	Monitoren en bewaken	Signalen/symptomen fysiek	Monitoren; <ul style="list-style-type: none"> • Gewicht • Voedselinname • Uitscheiding • Vochtbalans

Colofon

Auteurs

Chantal Zuizewind, Elly van Haaren, Aenne Werner, Marieke Goris, Marleen Versteeg.

Jaar van uitgave: 2020.

Deze oefencasus gemaakt door Vilans, in opdracht van Stichting Omaha System Support naar aanleiding van het onderzoek 'Aandacht voor welbevinden met Omaha System'.

Stichting Omaha System Support

Stichting Omaha System Support ondersteunt zorgorganisaties en professionals bij het leveren van kwalitatief goede zorg. We helpen zorgprofessionals in de wijkverpleging en verpleeghuiszorg met klinisch redeneren en het vastleggen van de zorg in het zorgplan via het classificatiesysteem Omaha System. De stichting houdt zich bezig met scholing, implementatie, kennisontwikkeling en het gebruik van zorginhoudelijke data. Samen met gebruikers in het veld werken we aan eenheid van taal, continuïteit en transparantie van de zorg. Om zo de best mogelijke zorg te leveren voor de cliënt en prettig werken mogelijk te maken voor de zorgmedewerker.

Vilans

Vilans, kenniscentrum voor de langdurende zorg, ontwikkelt vernieuwende en praktijkgerichte kennis en versnelt de processen die nodig zijn om die kennis succesvol door te voeren. Dat doen we samen met verpleegkundigen, verzorgenden, huisartsen, specialisten, bestuurders, beleidsmakers, managers en patiëntenorganisaties. En in samenwerking met andere kenniscentra en onderzoeksinstituten. Zo houden we de zorg aan ouderen, gehandicapten en chronisch zieken efficiënt, betaalbaar en van goede kwaliteit.

Disclaimer

Deze uitgave is met grote zorgvuldigheid tot stand gekomen. Het is echter niet geheel uitgesloten dat de informatie in deze uitgave onjuistheden en, of onvolkomenheden bevat. Stichting Omaha System Support en Vilans aanvaarden geen aansprakelijkheid voor directe of indirecte schade ontstaan door eventuele onjuistheden en, of onvolkomenheden. Aan de inhoud van deze uitgave kunnen geen rechten worden ontleend.

Vormgeving

Taluut